

**KULTURA 3/2019**  
**WSPÓŁCZESNA**  
TEORIA • INTERPRETACJE • PRAKTYKA

## **Miasta-utopie**

**Koncepcja numeru:**  
**MAGDALENA MATYSEK-IMIELIŃSKA**  
**AGATA TWARDOCH**

**NARODOWE CENTRUM KULTURY**  
**WARSZAWA 2019**

#### RADA NAUKOWA

Maciej Ząbek – przewodniczący, Elżbieta Banecka,  
Grzegorz Godlewski, Anna Gomółka, Konrad Klejsa,  
Leszek Korporowicz, Iwona Kurz, Ewa Rewers,  
Elżbieta Rybicka, Bożena Shallcross, Roch Sulima,  
Renata Tańczuk, Izolda Topp-Wójtowicz, Dariusz Wadowski,  
Krzysztof Wielecki, Rafał Wiśniewski

#### ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Rafał Koschany – redaktor naczelny  
Magdalena Woźniewska-Działak – zastępczyni redaktora naczelnego  
Maria Pietrusiewicz – sekretarz redakcji  
Tomasz Majewski – członek redakcji

KONCEPCJA GRAFICZNA KWARTALNIKA: Wojciech Pawliński  
ILUSTRACJE: Justyna Kosińska/Temperówka

REDAKCJA JĘZYKOWA: Anna Surendra, Maria Pietrusiewicz  
KOREKTA: Anna Surendra  
TŁUMACZENIE: Małgorzata Sobczak  
REDAKCJA TECHNICZNA: Maryla Broda  
SKŁAD I ŁAMANIE: Marcin Szcześniak



**NARODOWE  
CENTRUM  
KULTURY**



**TOWARZYSTWO  
KULTUROZNAWCZE**

Nazwiska recenzentów kwartalnika w 2019 roku zostaną podane w numerze 1/2020.

Forum Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego

© Copyright Narodowe Centrum Kultury

ISSN 1230-4808  
ISBN 978-83-7982-373-4

ADRES REDAKCJI: „Kultura Współczesna”  
Narodowe Centrum Kultury  
ul. Płocka 13  
01-231 Warszawa  
e-mail: [kwartalnik@nck.pl](mailto:kwartalnik@nck.pl)  
[www.kulturawspolczesna.pl](http://www.kulturawspolczesna.pl)

NUMERY ARCHIWALNE I PRENUMERATA: [ksiazki@nck.pl](mailto:ksiazki@nck.pl)

NAKŁAD: 300 egz.

DRUK: Instytut Technologii Eksploatacji  
– Państwowy Instytut Badawczy  
ul. Pułaskiego 6/10  
26-600 Radom

Narodowe Centrum Kultury jest instytucją państwową  
działającą na rzecz rozwoju kultury w Polsce.

Publikacja finansowana z budżetu Ministerstwa Kultury  
i Dziedzictwa Narodowego

**Ministerstwo  
Kultury  
i Dziedzictwa  
Narodowego**

# SPIS TREŚCI

## I MIASTA-UTOPIE

### WSTĘP

Magdalena Matysek-Imielińska, Agata Twardoch  
MIASTA-UTOPIE JAKIE ZNAMY. SPOTKANIE MIĘDZY DYSCYPLINAMI — 10

Magdalena Matysek-Imielińska  
SPLATAJĄC OTWARTY ŚWIAT/DOŚWIADCZAJĄC MIEJSKICH UTOPII. TEORETYCZNE  
ZAŁOŻENIA EKSPERYMENTÓW MIEJSKICH W DUCHU TIMA INGOLDA — 14

Agnieszka Bugno-Janik, Borys Cymbrowski, Marek Janik, Justyna Łuksza  
URBAN COMMONS – CZY Z UTOPII MOŻNA ZROBIĆ RZECZYWISTOŚĆ? — 26

Agata Twardoch  
CZY CHCIAŁBYŚ ZAMIESZKAĆ W ZAMKU? O WEWNĘTRZNEJ SPRZECZNOŚCI  
POSTMODERNISTYCZNYCH NOWYCH MIAST — 40

Magdalena Barbaruk  
MIEJSKIE WYDMY. ZAPISKI Z UTOPIJNEGO MIASTA OTWARTEGO — 55

Piotr J. Fereński  
FORMA OTWARTA ALBO ARCHITEKTURA TWORZONA KREDĄ — 67

## II FORMY MIEJSKICH UTOPII

Maria Piotrowska, Błażej Popławski  
AFRYKAŃSKIE MEGALOPOLIS. ANALIZA WIZERUNKU LAGOS  
W POWIEŚCI *LAGUNA* NNEDI OKORAFOR — 80

Grażyna Gajewska  
CYBERPUNKOWE UTOPIE MIEJSKIE W POWIEŚCI *NEUROMANCER* WILLIAMA GIBSONA — 93

Beata Klocek di Biasio  
RZEŻBY IGORA MITORAJA W MIEŚCIE-UTOPII — 106

Bshara Khaldun  
NOWOCZESNE RAMALLAH: URBANIZACJA POD OKUPACJĄ — 121

Marta Jaskulska  
REWITALIZACJA – W POSZUKIWANIU UTOPII CZY MIASTA IDEALNEGO? — 136

Katarzyna Wiącek  
ARCHITEKTURA SAMOWOLNA JAKO PIRACKA UTOPIA — 148

## III OMÓWIENIA

Rafał Sowiński  
PROJEKTOWANIE KULTUROZNAWSTW — 162

Adam Mrozowicki  
O KULTURZE I SPRAWCZOŚCI W UJĘCIU MORFOGENETYCZNYM — 169

Wioletta Kazimierska-Jerzyk  
WARTOŚCI STREET ARTU — 177

# TABLE OF CONTENTS

## I UTOPIAN CITIES

### INTRODUCTION

Magdalena Matysek-Imielińska, Agata Twardoch  
UTOPIAN CITIES AS WE KNOW THEM. A MEETING BETWEEN DISCIPLINES — 10

Magdalena Matysek-Imielińska  
CONNECTING THE OPEN WORLD/EXPERIENCING URBAN UTOPIAS. THEORETICAL FOUNDATIONS OF CITY EXPERIMENTS IN THE SPIRIT OF TIM INGOLD'S IDEAS — 14

Agnieszka Bugno-Janik, Borys Cymbrowski, Marek Janik, Justyna Łuksza  
URBAN COMMONS: CAN UTOPIA BE TURNED INTO REALITY? — 26

Agata Twardoch  
WOULD YOU LIKE TO LIVE IN A CASTLE? ON INTERNAL CONTRADICTIONS OF NEW POSTMODERN CITIES — 40

Magdalena Barbaruk  
URBAN DUNES. NOTES FROM THE UTOPIAN OPEN CITY — 55

Piotr J. Fereński  
OPEN FORM OR CHALK ARCHITECTURE — 67

## II FORMS OF URBAN UTOPIAS

Maria Piotrowska, Błażej Popławski  
AFRICAN MEGALOPOLIS. AN ANALYSIS OF THE IMAGE OF LAGOS IN NNEDI OKORAFOR'S *LAGOON* — 80

Grażyna Gajewska  
CYBERPUNK CITY UTOPIAS IN WILLIAM GIBSON'S *NEUROMANCER* — 93

Beata Klocek di Biasio  
IGOR MITORAJ AND HIS SCULPTURES IN A UTOPIAN CITY — 106

Bshara Khaldun  
MODERN RAMALLAH: URBANISATION UNDER OCCUPATION — 121

Marta Jaskulska  
REVITALISATION – IN SEARCH OF UTOPIA OR AN IDEAL CITY? — 136

Katarzyna Wiącek  
SELF-BUILT ARCHITECTURE AS A PIRATE UTOPIA — 148

## III REVIEWS

Rafał Sowiński  
DESIGNING CULTURAL STUDIES — 162

Adam Mrozowicki  
A MORPHOGENETIC APPROACH TO CULTURE AND AGENCY — 169

Wioletta Kazimierska-Jerzyk  
THE VALUES OF STREET ART — 177